

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Providentia Divina, Prædestinatione & Reprobatione.

Item de Fide Divina, ejus veritate, obscuritate & credibilitate

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. VIII. In libro vitæ major pars Angelorum; minor hominum; maxima
veræ fidelium scripta est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73708)

operum non imputationem sufficere doceat Calvinus. At consequens illud, non esse monendos verè fideles, est contra manifestas Scripturas, quæ ferè semper fideles monent, & monendos docent, & contra S. Aug. lib. de Corrupt. & grat. & lib. de Dono persever. c. 14. & seqq. & alibi passim. Sic argumentatur Smil. sup. n. 809. Et rectè.

Notat etiam n. seq. D. Augustinum in libris jam allegatis supponere, quòd fideles sint incerti de sua salute. Accipe verba ejus ex cap. 8. de Dono persever. Hominibus videtur, omnes, qui huius apparent fideles, perseverantiam usque in finem adipisci debuisse. Deus autem melius esse judicavit, misere quosdam non perseveraturos certo numero sanctorum suorum, ut, quibus non expedit in hujus vita tentatione securitas, non possint esse secari: multos enim à perniciosa elatione reprimi, quod ait Apol. (1. Cor. 10. v. 12.) Quapropter qui videtur hæc, videat ne cadat. Voluntate autem sua cadit, qui cadit, & voluntate Dei stat, qui stat. Et lib. de Corrupt. & grat. c. 13. sic ait: Quis ex multitudine fidelium, quamdiu in hac mortalitate vivit, in numero prædestinatorum se esse presumat? Quia id occultari opus est in hoc loco, ubi sic cavenda est elatio, ut etiam per satana Angelum, ne extolleretur, tantus colaphizaretur Apostolus. Ac post pauca: Nam propter hujus utilitatem secreti, ne forte quis extollar, sed omnes, etiam qui bene currunt, timeant, dum occultum est, qui perveniant: propter hujus ergo utilitatem secreti credendum est, quosdam de filiis perditionis, non accepto dono perseverandi usque in finem, in fide, quæ per dilectionem operatur, incipere vivere, & aliquandiu fideliter ac justè vivere, & postea cadere, neque de hac vita, priusquam hoc eis contingat, auferri.

Hinc Patres Concilii Trident. sup. eum dixissent, omnes homines in Dei auxilio firmissimam spem collocare ac reponere debere, statim atque: Verumtamen, qui se existimant stare, vident ne cadant, & cum timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in elemosynis, in orationibus & oblationibus, in jejuniis & castitate: formidare enim debent, scientes, quòd in ipse gloria, & nondum in gloriam renati sunt &c. Neque huic doctrinæ obstat, quod ait Paulus ad Rom. 8. v. 38. Certus sum, quia neque mors, neque vita &c. poterunt nos separare à Charitate Dei &c. Nā (inquit Smil. sup. n. 811.) (quis dicat, Paulum ibi voluisse definire, quòd omnes, ad quos scribebat, essent electi, cum fortè inter illos quidam essent reprobi? Solum ergo de se & illis loquitur in persona electorum, & sensus est, se certum esse, quòd electi non sint separandi à charitate Christi, quicumque sint illi, licet se & Romanos ponat gratiæ exempli; cujus veritas non requiritur. Sic ille.

Quæ cum ita sint, merito dicit Ecclesia in quadam Secreta: Deus, cui soli cognitus est numerus electorum, in superna felicitate locandus. Si ergo à me quaeritur: utrum prædestinati sint plures, quam reprobi? Respondeo: hoc soli Deo cognitum est, qui solus tam Angelos, quam homines prædestinavit, & reprobavit: ac nusquam in

Scriptura determinatum numerum electorum, vel reprobatorum revelavit. Unde ergo scire possumus, an plures sint prædestinati, quam reprobi? Ne tamen hæc quaestio maneat omnino insoluta, dico:

CONCLUSIO VIII.

In libro vitæ major pars Angelorum; minor hominum; maxima verè fidelium scripta est.

Magnum esse numerum electorum five Angelorum, five hominum, constat ex revelatione divina, quæ habetur apud Danielem cap. 7. n. 10. Millia millium ministrabant ei, & decies milles centena millia assistebant ei. Et Apoc. 7. v. 4. & seqq. Et audiui numerum signatorum centum quadraginta quatuor millia signati ex omni tribu filiorum Israel. Ex tribu Iuda duodecim millia signati &c. Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus Gentibus, & tribubus, & populis, & linguis, stantes ante thronum, & in conspectu Agni, amicti stolis albis, & palma in manibus eorum. Item cap. 9. v. 16. de Angelis dicitur: Et numerus equestris exercitus vicies milles dena millia. Ac denique cap. v. 11. Et vidi & audiui vocem Angelorum multorum &c. & erat numerus eorum millia millium &c. Hoc ergo certum est.

Quòd autem plures sint Angeli prædestinati, quam reprobi, ut habet prima pars nostræ Conclusionis, Scriptura nec ibi, nec alibi expressè loquitur: eam tamen doctrinam Aliqui colligunt ex illo Apoc. 12. v. 3. & 4. Et visum est aliquid signum in celo; & ecce draco magnus rufus habens capita septem, & cornua decem, & in capitibus ejus diademata septem, & cauda ejus traherebat tertiam partem stellarum cæli, & misit eas in terram. Ubi per draconem intelligunt Luciferum, qui secum traxit, & misit in terram tertiam partem Angelorum. Quæ interpretatio si vera est, patet manifestè, majorem partem Angelorum fuisse scriptam in libro vitæ.

Estque hæc sententia D. Tho. 1. part. q. 63. a. 9. in corp. Respondeo, dicendum, quòd plures Angeli permanserunt, quam peccaverunt. Rationem addit: Quia peccatum est contra naturalem inclinationem. Ea verò, quæ contra naturam sunt, ut in paucioribus accidunt. Natura enim consequitur suum effectum vel semper, vel ut in pluribus.

Sed contrà: Philosophus 2. Ethic. 6. dicit, malum esse ut in pluribus, bonum ut in paucioribus. Hæc sunt ejus verba: Præterea peccare quidem multis modis contingit. Malum enim est infinitum (ut Pythagorici putant) bonum vero finitum; at rectè agere unici: quapropter & alterum (scilicet peccare) facile, & alterum (scilicet rectè agere) difficile est. Respondet D. Tho. sup. ad primū: Philosophū loqui quantum ad homines, in quibus, inquit, malū contingit ex hoc, quòd sequuntur bona sensibilia, quæ sunt pluribus nota, deserto bono rationis, quòd paucioribus notum est. In Angelis autem non est nisi natura intellectualis: unde non est similis ratio.

P

Igitur

179.

Magnū esse numerum electorum probatur ex Script.

180.

Ex quo colligatur prima pars Conclus.

181.

Eam docet S. Tho.

Probatio.

182.

Obiectio ex Arist.

Solutio D. Thoma.

184. Igitur disparitas inter homines & Angelos est, quod hi in via non habuerint tor & talia impedimenta, quot & qualia habent homines. Et ideo, ut habet secunda pars Conclusionis, Minor pars hominum salvatur, tamen omnes sint ordinati ad salutem, & habeant auxilia sufficientia ad salutem consequendam, ut superius diffusè probavimus. Porro maximum impedimentum est rebellio appetitus sensitivi, qui, eo quod habeat objecta delectabilia sibi præsentia, efficacius movetur, & movere ad illicita, quam ratio naturalis ad honesta: nam hæc, non nisi mediante sensuum operatione, & sub imagine sensibilibus potest pro hoc statu objecta sua attingere. Illud autem impedimentum non fuit in Angelis, ut patet. Arque adeo secunda pars Conclusul. non repugnat primæ, neque ex prima sequitur oppositum secundæ.

184. Favet autem secundæ parti Scriptura sacra Matth. 7. v. 13. & 14. Intrate per angustam portam; quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam. Quam angusta porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt qui inveniunt eam. Hinc apud eundem Evangelistam c. 20. n. 16. legitur: Multi sunt vocati, pauci vero electi. Unde hæc pars Conclusionis est de fide. Etiam (inquit Smil. sup. n. 803.) experientia ipsa confirmatur: nam si mundi statum ab ejus constitutione ad hæc usque tempora consideremus, reperimus majorem hominum partem in primis non esse fidem ad salutem necessariam consecutos, ut patet sub lege naturæ & scripta, quando totus mundus, præter paucos Patres, & unicum populum Israël, colebat falsos Deos; & sub lege Evangelica quot sunt nationes, quibus lumen fidel vel non affulsit, vel ob earum peccata sublatum est, Paganismo, Mahumetismo, vel Hæresi succedente?

185. Deinde ex fidelibus quam pauci sunt, qui rectè vivunt, & in statu gratiæ ex hac vita decedunt? Adeo ut meritò dicatur in Psal. 13. v. 1. Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. Et Psal. 11. v. 1. Salvum me fac Domine, quoniam defecit sanctus, quoniam diminuta sunt veritates à filiis hominum. Et v. 9. In circuitu (id est, ubique) impii ambulant. Item Eccles. c. 1. v. 15. Stultorum infinitus est numerus. Si ergo soli sunt salvandi, qui fidem, & vitam rectam servant usque in finem, ut ex aliis Scripturis notum est, & soli salvandi sunt prædestinati, sit, paucos admodum esse prædestinatos, si cum reproborum numero comparentur. Hucusque Theod.

186. Et actutum subiungit: Quod etiam Scriptura variis similitudinibus indicat. Primò, quando ait prædestinatos esse sortem consecutos, ad Ephes. c. 1. v. 11. In quo etià & nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum ejus. Et ad Coloss. c. 1. v. 12. Gratiæ agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine. Deinde cum eos comparat racemis, post vindemiam receptis, & olivis, quæ remanserunt, reliquis excussis ex olea, Micheæ 7. v. 1. Va mihi, quia factus sum, sicut qui colligit in autumno racemos vindemias &c. Et Isaia 24. v. 13. Quia hæc erunt

in medio terra, in medio populorum: quomodo & parva oliva, quæ remanserunt, excutiantur ex olea, & tacent, cum fuerit finita vindemia.

Denique (inquit Smil.) dum eos comparat vasis aureis, ad Rom. cap. 6. Sed ego hoc in cap. illam comparationem non reperio. Porro 2. Timoth. 2. v. 20. ita scriptum est: In magna domo non solum sunt vasa aurea & argentea; sed & lignea & scilicet; & quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam. Ubi Aliqui per vasa aurea & argentea intelligunt electos, Alii contradicentibus. Jam autem & sortes (inquit præfatus Auctor) paucis cadunt, & racemi post vindemiam pauci; & olivæ, reliquis ex olea excussis, paucæ remanent; & paucæ sunt in domo vasa aurea, multa vero scilicet vel ærea: sic ergo paucos esse electos, multos vero reprobos, significat Scriptura. Sic ille.

Paucos, inquam, si cum multitudine reproborum, ut sup. indicavit D. Auctor, comparati renentur. Alioqui per se etiam multi sunt, ut scilicet docuit D. Aug. lib. 2. Operis imperfecti contra Julianum cap. 14. 2. ubi refert Julianum dixisse, quod Apostolus non solum non postposset culpæ gratiam; verum etiam præposset, & censens, multo in plures abundasse beneficia, quam irreplisse dispendia. Ergo videtur, quod, secundum illud dictum Apostoli, plures fuerint electi, quam reprobi.

Respondet D. Aug. Non dixit Apostolus Paulus: Multo in plures abundasse beneficia, quam irreplisse dispendia. Non hoc dixit; propterea scilicet, quod ipse non fallis. Multo magis abundasse gratiam dixit in multos; non in magis multos, sed magis abundasse. In comparatione namque pereuntium pauci sunt qui salvantur: sine autem comparatione peritum & ipsi multi. Quemadmodum, ut idem S. Doctor ait lib. 3. contra Crescon. c. 6. 7. boni verique Christiani, qui per seipsos multi sunt, in comparatione malorum falsorumque pauci sunt. Et secundum hoc intelligendus est Christus, quando Luc. 12. vocat salvandos pusillum gregem, dicens v. 32. Nolite timere pusillas grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Pusillus, inquam, in comparatione reproborum; quævis in se & per se magnus.

Interrogat quispiam: unde fiat, quod tam multi pereant, & à fine, ad quem ordinati sunt, deficiant; cum efficacia gratiæ sit major, quam efficacia naturæ, & natura in paucioribus deficiat à suo ordine? Respondet Theod. sup. ex D. Thom. 1. part. q. 23. a. 7. ad 3. & 1. 2. q. 71. a. 2. ad 3. duplicem esse rationem; unam, quod illi finis sit supernaturalis & disproportionatus humanæ virtuti sibi relictæ, quæ proinde ex se magis inclinatur ad bona inferiora, illaque prosequitur, postposito illo fine: alteram, quod in homine sit connaturalis pugna inter appetitum sensitivum & rationalem, in qua pugna tanto potentior est sensitivus, quanto magis familiaris sunt homini corporalia & sensibilia; non solum quia omnis cognitio naturalis à sensibilibus incipit, & cum sensibilibus imaginatione continuatur, sed etiam, quia corporaliū & sensibilibus

usa, ad sui conservationem indiget humana natura.

191. Et quævis illa improprio ad finem supernaturali suppletur per gratiam, & ista rebellio inferioris appetitus per eandem gratiam vincitur, si efficax gratia sit; hæc tamen efficax gratia post Adæ lapsum paucis datur. Cujus ultior ratio non alia est, quam beneplacitum divinæ voluntatis, quæ ejus vult miseretur, & quem vult indurat; & ideo paucitas salvandorum in illud inscrutabile beneplacitum, ut causam radicalem referenda est cum Apost. Rom. 9. inquit præfatus Auctor. Eo autem loco v. 15. & seqq. lego sequentia verba: *Mosy enim dicit (Deus) Miserebor ejus miserebor, & misericordiam præstabo, ejus miserebor. Igitur non volens, neque currentis, sed miserentis est Dei. Dicit enim Scriptura Pharaoni: Quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam; ut annuntietur nomen meum in universa terra. Ergo ejus vult miseretur, & quem vult indurat.*

Apposito ergo D. Aug. sup. Sed quare (inquit) sunt illi (reprobi) plures, quàm illi (prædestinati) consilium Dei velle nosse multorum est; nosse autem vel paucissimorum hominum, vel omnino nullorum. Et lib. de Corrept. & grat. cap. 10. in fine sic ait: *Quod ergo pauci in comparatione perierunt, in suo vero numero liberantur multi, gratia sit, gratis sit, gratia sunt agenda, quia sit, ne quis velut de suis meritis extollatur, sed omne os obstruatur, & qui gloriatur, in Domino gloriatur.*

191. Igitur ratio à priori hujus veritatis non est alia, quàm voluntas Dei. Rationem aliquam congruentiæ invenio apud D. Aug. de Civit. lib. 21. cap. 12. ubi sic ait: *Quanto magis homo (primus) sinebatur Deo, tanto majore impietate dereliquit Deum, & factus est malo dignus aeterno, qui hoc in se peremit bonum, quod esse posset æternum. Hinc est universa generis humani massa damnata, quoniam qui hoc primitus admisit, cum ea, quæ in illo fuerat radicata, suâ stirpe punitus est, ut nullus ab hoc justo debitoque supplicio, nisi misericordia, & indebita gratia liberetur; atque ita disperiat genus humanum, ut in quibusdam demonstretur, quid valeat misericors gratia, in cæteris quid justa vindicta. In qua propterea multo plures, quàm in illa sunt, ut sic ostendatur, quid omnibus deberetur. Et quò (inquit idem S. Doct. Enchir. cap. 99.) etiam istos debitum judicium ducet, nisi indebita misericordia subveniat.*

194. Ast enim, dicit aliquis; cum Deus sit piissimus, & misericordia Dei superexaltet judicium, ut ait Jacobus Apostolus in sua Epist. Catholica cap. 2. v. 13. *Superexaltat autem misericordia judicium, quomodo rectè dicitur, Deum plures per judicium reprobasse, quàm per misericordiam prædestinasse?* Respondet Felix de Prædest. cap. 3. diff. 2. num. 2. hoc potius esse venerandum, quàm scrutandum, Ne scrutando de profundo eatur in profundum, ut in simili quaestione ait Scotus 1. diff. 41. q. 1. num. 13. circa finem, ubi etiam adducit illud ad Rom. 11. v. 33. *O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei &c.* Ad quod (inquit Franc. Tomus II.

eis.) spectat illud D. Aug. *Noli cogitare, si non vis errare.*

Interim pro nostro capto (ut ibidem notat Felix) hujus rei reddi potest aliqua ratio. Primò; quia, cum Deus omnibus tribuat auxilia sufficientia, & non reprobet positivà voluntate, nisi post prævisa demerita, & cum voluntas humana magis prona sit ad malum; hinc est, quod ipsi homines se seducunt; unde Deum reprobare homines, non est misericordiarum defectus.

Secunda ratio est insinuata ab Aug. Epist. 106. quia prædestinatio est specialis gratia, & superabundans misericordia, nulli debita; & ita conveniens est, ut omnibus non conferatur, ut constet, quid homo habeat ex se, & ex gratia Dei: nam si pluribus conferretur, videretur debita; quod attingit Paulus ad Rom. 9. dicens, Deum reprobasse, ut ostenderet divitias gratiæ in prædestinatis. Ita præfatus Auctor. Subscribo verba Apostoli: *Quod si Deus (inquit v. 22.) volens ostendere iram & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum, ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam. Ecce (inquit Aug. sup.) etiam ratio reddita est homini, quanta debuit homini, si tamen vel istam capiat, qui pro sui arbitrii libertate infirmitatis servitute contendit.*

Quid ergo, inquis, ad illud Jacobi sup. adductum ex adverso? Respondeo: tantum probat, quod in illo judicio, quo Deus majorem partem hominum reprobavit, intervenerit misericordia. Audite Doct. Subtilem 4. diff. 46. q. 4. n. 17. Dico (inquit ille) quod hujus conclusionis, scilicet quod in punitione est misericordia parcens, melius fundamentum habetur Jacob. 2. *Misericordia superexaltat judicium: Quia, sicut dictum est in principio solutionis, quando ad aliquod opus concurrunt plures virtutes, tanto illud est perfectius: si ergo judicium sit à justitia, & cum hoc à misericordia, tanto perfectius est; sic autem est, si insigendo aliquid, quod justitia dicitur insigendum, remittitur aliquid, ad quod misericordia inclinat remittendum; & sic judicium divinum superexaltat misericordia, pro quanto perfectius est ex misericordia, quàm esset ex sola justitia.*

Alii exponunt dicta verba, quod misericordia dicatur superexaltare, id est, excedere judicium, eò quod plus parcat, quàm puniat Deus, & quia in Dei operibus misericordia plus, quàm justitia elucet. Non dicunt Deum pluribus parcere, sed plus parcere, hoc est, propter annexam misericordiam bona opera præcipiatur supra condignum, & mala punit citra condignum. Atque hæc sufficient de secunda parte Conclusionis. Progrediamur ad tertiam, quæ non placet Theod. sup. n. 804. ubi ex jam dictis docet, etiam factâ comparatione inter ipsos homines fideles, minorem illorum partem esse salvandam. Sic (inquit ille) Gregor. Homil. 19. in Evang. Chrysost. Homil. 65. in Matth. & Homil. 40. ad populum, Aug. 3. lib. contra Crescon. cap. 66. & lib. 4. cap. 53.

195.

Due rationes ex eod. Auct. quare tam pauci salvantur. Prima.

196.

Secunda.

S. Aug.

197.

Exponitur dictum Jacobi Apost. Misericordia &c. Scotus.

198.

Alia expositio.

An minus

pars fidelium salvetur. Affirmat Smifang.

& Alii communiter in illud Matth. Multi sunt vocati, pauci vero electi.

199.
Nostram
Conclusi-
onem docet
Felix, &
multipliciter
probat.

Conclusionem nostram docet Felix sup. n. 4. cum Aliis, quos citat. Probat autem ex misericordia Dei erga fideles, & ex efficacia Sacramentorum, & aliorum, quæ sunt in Ecclesia Dei, & quia multi infantes ante ulum rationis cum Baptismo decedunt. Deinde post adventum Christi per 300. annos Ecclesia Dei mirabili floruit sanctitate. Denique, quia sunt plures Ecclesiastici & Religiosi, quos terè omnes existimo salvari: & congruentia est; quia plures fuerunt Angeli prædestinati, quam reprobis; & in Collegio Christi solus unus fuit reprobis. Hæc ille de fidelibus generaliter tam parvulis, quam adultis. Nam statim subiungit: Si comparatio fiat inter solos fideles adultos, satis probabile est, plures esse reprobos, quam prædestinatos. Quod (inquit) suadet communis modus vivendi fidelium, & illud Matth. 7. Arcta est via, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam. Tremenda sunt verba Chrysostomi Homil. 3. ad Populum: Quot putatis in hac nostra civitate esse, qui salvi fient? Insestum est, quod dicturus sum, dicam: tamen non possent in tot millibus centum inveniri, qui salventur; imò de eis dubito.

Probabile
est, inter so-
los fideles
adultos esse
plures repro-
bos.

S. Chrys.

200.

Nihilomi-
nus est val-
de dubium,
Felix.

Exponitur
illud Matth.
Multi sunt
vocati
&c.

Nihilominus (prosequitur Felix sup.) hoc est valde dubium, ut ipse Chrysostomus Homil. 65. fatetur: Valde timeo, ait, ne major pars fidelium sit damnatorum, quam prædestinatorum. Nam plura quæ adducuntur explicari possunt. Illud Matth. 20. Multi sunt vocati &c. non urget. Nam plures exponunt ly Vocati, de infidelibus, cum Deus illuminet omnem hominem &c. Et licet de fidelibus intelligatur cum D. Greg. Homil. 19. in Euang. tamen ly Pauci vero electi, non dicitur comparatione ad reprobos; sed ad omnes vocatos, ac si dicat: Multi sunt vocati, sed non omnes electi. Ita exposuit Damasc. Ser. de De-functis.

201.

Item istud
Matth. 3.
area.

Neque illud Matth. 3. de area, quæ est figura Ecclesiæ, in qua paleæ triticum excedunt, urget: nam per aream, secundum plures, intelliguntur omnes homines; quia ventilatio areæ est iudicium finale, quod ad omnes extenditur. Et licet solum significaret Ecclesiæ, comparatio non fit in numero; sed in eo tantum, quod in Ecclesia sint prædestinati & reprobi. Quod patet, nam in aliis parabolis non fit comparatio in numero, aliis in Scriptura esset contradictio; nam in parabola de virginibus tot sunt fatuæ, quot prudentes; & in sagena congregante pisces plures sunt boni, quam mali; & ex invitatis ad nuptias, unus solus fuit exclusus. Huc usque Felix, ut ostendat incertitudinem huius rei.

202.

Sententia
Auctoris,
maximam
partem verè
fidelium esse
prædestina-
tam.

Rogat aliquis, quid ego sentiam. Respondeo: maximam partem verè fidelium scriptam esse in libro vitæ, quæ est ultima pars Conclusionis nostræ, & satis ex jam dictis à Felice, quem ego intelligo de veris fidelibus seu Christianis, id est, qui intra Ecclesiam Catholicam moriuntur: licet enim plurimi eorum sæpius mortaliter peccent; tamen sæpius etiam resurgunt, & ita cadendo & resurgendo vitam transigunt. Tan-

dem verò in fine pauci sunt, qui per Sacramen-
ta non præparentur ad mortem, & de peccatis
doleant, saltem per attritionem; hoc autem fac-
fieri, ut in eo tempore per Sacramenta iustifi-
centur. Et postquam iustificati fuerint, facili-
solent illo parvo tempore perseverare sine no-
vo peccato mortali. Ergo (concludit Suarez de
Prædestin. lib. 6. cap. 3. n. 6. in fine) penitus
omnibus, verisimile est, plures ex his Christi-
anis salvari.

Confirmatur ex memorabili facto, quod legi-
gitur in vita cuiusdam ex nostris F. Theodori
ci à Monasterio, de quo Martyrologium Eras-
mianum ad diem 2. Februarii hæc habet: Le-
vanii in Brabantia B. Theodoricus à Monasterio Con-
fessoris, eximia sanctitatis viri, qui zelo regulæ
observantia, & ingenti charitate in succurrendis pe-
ssimis exuberant, gratia mihi aculorum etiam eximii.
In ejus, inquam, vita ita scribitur: Quam ardens
autem ac fervido animarum zelo flagrant, vel bo-
num ostendit, quod anno 1489. atrocissima pestis
Bruxellis grassante, solus triginta duobus milibus
Ecclesiæ Sacramenta ministravit; è quorum numero
(nota bene) duos dumtaxat damnatos, autem quod
in mortis articulo desperasset, alterum, quod peccata
Sacerdoti exponere erubuit, cælesti revelatione cog-
novit. Cæterum si Christianorum seu fidelium
nomine velimus intelligere omnes illos, qui no-
mine Christi gloriantur, præferenturque se in
illum credere, cum tamen inter illos multi sint
hæretici, ac apostatæ & schismatici, loquendo,
inquam, in hac generalitate, probabile est ma-
jorem esse numerum reproborum. Enimvero hæretici
& apostatæ semper fuerunt in magno
numero, qui adjuncto numero impiorum fidelium
malè morientium planè excedunt numerum
sanctè morientium, inquit Suarez sup.

Et hoc modo intellige omnia, ex quibus (sup.
dicebat Smil.) probabiliter colliguntur. Patres, facta
comparatione inter homines fideles, minorem illorum
partem esse salvandam intellige, inquam, de fidelibus
generaliter tam veris, quam falsis. Et sic patet, tertium partem
nostræ Conclusionis, si non certam, saltem probabilem
esse; quam propterea amplectimur, quia magis faveret
misericordiae divinæ, quæ, licet supra dictum est,
superexaltat iudicium; nihil est, quod efficaciter
suadeat oppositum. Porro an plures Angeli sint
prædestinati, quam homines, quis nobis edisseret? Quis
certo determinabit, an plures ex sexu masculino, quam
ex sexu femineo? Aliqui putant, tot esse homines
prædestinatos, quot Angelos, & plures esse homines
prædestinatos, quam demones damnatos. Vide Conclus. 4.

Felix sup. n. 7. dicit. satis esse probabile, plures
res feminas salvari; quia (inquit) sunt magis
devotæ, juxta illud Ecclesiæ: Intercede pro devotis
femineo sexu; & quia viri licentiosius vivunt, &
quia multi viri sine Sacramentis in bellis & in
naufraigiis, & in itineribus fluviorum & lar-
ronum, & in rixis decedunt, quod mulieribus non
contingit. Nihilominus hoc esse dubium,
docuit Scotus 2. dist. 20. 5. Ad secundum, n. 4.
dicitur.

dicens: si volumus dicere, quod æqualis est numerus salvandorum virorum, sicut & mulierum, solutum est argumentum: sed est quod non sint æquales in numero &c. Melius ad dictas quæstiones, & similes responderetur, quod sup. dixi: soli Deo cognitus est numerus electorum tam Angelo-

rūm, quàm hominum, virorum & mulierum, puerorum atque adultorum; quippe qui solus eos elegit. Et ad quid putas eos elegit? Principaliter ad gloriam seu supernam felicitatem & ad alia in ordine ad gloriam, de quibus instituitur

SECTIO QUARTA DE EFFECTIBUS PRÆDESTINATIONIS.

DE effectibus prædestinationis non idem sentiunt Scholastici Doctores: Quidam enim solam gloriam autumant esse ejus effectum; Alii solam gratiam; Quibusdam placet utramque gloriam & gratiam esse effectus; sed gratiam limitant ad solam justificantem; denique communis sententia est, & gloriam & gratiam quatenusque, ac omnia Dei beneficia, electis specialiter præparata, quibus ipsi perveniunt in vitam æternam, esse prædestinationis effectus. Sed hanc communem sententiam, quæ & nobis apparet verior, non eodem modo defendunt Auctores, ut ex progressu patebit. Dico ego Primum:

CONCLUSIO I.

Generales effectus prædestinationis enumerat Apostolus ad Rom. 8. vocationem, justificationem & glorificationem.

Effectum prædestinationis voco quicquid ab actu prædestinationis oritur, & in tempore ponitur in prædestinato, sive oriatur à prædestinatione, ut à causa efficiente, ut Quidam docent, sive à causa finali, ut Alii volunt: nam ab utraque causa procedere potest. Ita Felix sup. cap. 5. diffie. 1. n. 1. Hinc decretum dandi gratiam, & alia dona, ad consecutionem gloriæ necessaria, etsi oriatur ex decreto dandi gloriam, & consequenter dici possit effectus prædestinationis; tamen in præsentia de tali decreto sive effectu non agimus; sed tantum de effectu, qui prædestinato conferitur in tempore ex vi prædestinationis.

Ex quo patet, vocationem, justificationem, & glorificationem esse veros effectus prædestinationis, juxta illud Rom. 8. v. 29. Nam quos prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos & vocavit: & quos vocavit, hos & justificavit: quos autem justificavit, illos & glorificavit. Ergo ex prædestinatione sequitur vocatio, justificatio, & glorificatio, atque in tempore prædestinato conferuntur. Quidni ergo sint veri effectus prædestinationis? Noli dubitare. Porro nomine glorifica-

tionis intelligitur ipsa gloriæ affectio. Nominis justificationis intelligit collationem gratiæ habitualis, & donum perseverantiæ in illa. Nominis vocationis intelliguntur omnia auxilia, quibus Deus hominem excitat tam ad fidem, quàm ad justificationem, nec non ad meritorie operandum; sive talis vocatio sit efficax, sive inefficax: de hac tamen est major difficultas; ut infra patebit.

Quin etiam vocationem efficacem videtur excludere ab effectibus prædestinationis Seraphicus Doctor S. Bonavent. 1. dist. 41. a. 1. q. 1. quando in corp. dicit: In prædestinatione tria intelliguntur. Primum est propositum æternum. Secundum est temporalis gratificatio. Tertium verò æterna glorificatio. Et licet per gratificationem intelligi posset (ut notat Smising sup. n. 209.) & quicquid formaliter gratificat seu justificat, & quicquid ad gratificantem seu justificantem gratiam disponit ac præparat, prout præstat vocatio; non ita tamen posse intelligi D. Bonavent. colligitur ex eo, quod eodem loco docet, hominem de congruo mereri suam prædestinationem, quoad primum ejus effectum, nempe gratificationem, ibi: Gratificatio sub merito congrui potest cadere quoad ipsum gratificandum. Hoc autem intellectum de prima vocatione est error Pelagii, & Semipelagianorum, qui tanto Doctore impingi nequit. Quare (inquit Theod.) per gratificationem intellexit collationem gratiæ justificantis formaliter, ad quam homo se disponendo cum auxilio gratiæ, eam de congruo meretur, ut Sect. sequenti, ubi de causa prædestinationis, diffusius probabitur.

Rogas: quare D. Bonavent. excludat vocationem ab effectibus prædestinationis. Respondet Smising, probationem apud D. Bonavent. non invenio, nec aliqua mihi occurrit. Et eodem modo loquitur de sententia Nominalium, quæ non solum vocationem, sed etiam justificationem excludit, & docet, solam gloriam seu vitam æternam esse prædestinationis effectum proprie loquendo. Cujus sententiæ (inquit Theod. n. 208.) nullam ipsi afferunt probationem, nec video, quod fundamentum habere possit. Quod autem tantus Auctor non vidit, fateor me etiam non videre. Illud ergo expectabimus à doctioribus.

Interim si vera est (de quo non est dubitandum) descriptio prædestinationis tradita à S. Aug.

Quid per hæc tria significetur.

An S. Bonavent. ab effectibus prædestinationis excludat vocationem.

Smising.

Nominales etiam justificationem excludunt.

6.